

חוק העיסוק באופטומטריה, התשנ"א-1991¹

הגדרות

1. בחוק זה -

"אופטומטריה" - מדידה של כושר הראייה או של טווח הראייה של אדם, קביעה של מצב ההסתגלות או השבירה של קרני האור בעינו של אדם, התאמת עדשות לשיפור הראייה, מתן מרשם או הוראה בדבר שימוש במכשיר אופטי לראייה ומתן מרשם לעדשות מגע, התאמתן או קביעתן לעינו של אדם;

"אופטומטריא" - מי שהורשה לפי חוק זה לעסוק באופטומטריה;
"המנהל" - המנהל הכללי של משרד הבריאות או מי שהוא הסמיך לענין חוק זה;

"השר" - שר הבריאות;

"ועדה מייעצת" - הועדה המייעצת שמונתה לפי סעיף 18;
"רופא" - רופא מורשה לפי פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976.

זכויות לרשיון

2. (א) המנהל יתן רשיון לעסוק באופטומטריה למבקש שהוא בעל הכשרה מקצועית באופטומטריה.

(ב) בעל הכשרה מקצועית באופטומטריה ייחשב מי שהתקיימו בו כל אלה:

(1) הוא בעל השכלה באופטומטריה;

(2) סיים התמחות שנקבעה בתקנות;

(3) עמד בהצלחה בבחינות ממשלתיות שנקבעו בתקנות.

בעל השכלה

3. בעל השכלה לענין סעיף 2(ב) הוא מי שנתקיים בו אחד מאלה:

(1) הוא קיבל תואר המעיד על סיום חוק לימודיו כאופטומטריא בבית ספר לאופטומטריה של מוסד מוכר כהגדרתו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958;

1. ס"ח 1363, התשנ"א (11.7.1991), עמ' 191.
תיקונים: ק"ת 5506, התשנ"ג (4.3.1993), עמ' 488;
ק"ת 5760, התשנ"ד (11.6.1996), עמ' 995;
ס"ח 1738, התש"ס (28.5.2000), עמ' 185;
ס"ח 2020, התשס"ה (8.8.2005), עמ' 744.

(2) היא סיים את חוק לימודיו באופטומטריה באוניברסיטה או בבית ספר לאופטומטריה ברמה אוניברסיטאית בחוץ לארץ אשר המנהל הכיר בהם, ויש בידו דיפלומה שהמנהל הכיר בה.

4. כל עוד לא קיים בישראל בית ספר כאמור בסעיף 3(1), יתן המנהל רשיון גם למי שאינו בעל השכלה כאמור בסעיף 3, ובלבד שהתקיימו בו שני אלה:

(1) בידו תעודה המעידה כי סיים בהצלחה לימודי אופטומטריה בישראל, במוסד ולפי תכנית לימודים שהכיר בהם המנהל לפני תחילתו של חוק זה;

(2) הוא מילא אחר דרישות סעיף 2(ב) ו-3(3).

הוראות לתקופת
ביניים

5. (א) לא יעסוק אדם באופטומטריה ולא ישתמש בתואר אופטומטרי או תואר דומה המרמז על היותו אופטומטרי אלא אם כן יש בידו רשיון לפי חוק זה.

(ב) הוראת איסור העיסוק באופטומטריה כמפורט בסעיף קטן (א) לא תחול -

ייחוד העיסוק
והבינוי

(1) על רופא מומחה במחלות עיניים, או מתמחה במחלות עיניים לפי תקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג-1973 (להלן - רופא עיניים), ועל רופא מורשה שהוכיח להנחת דעתו של המנהל כי בתקופה של 5 שנים לפני תחילתו של חוק זה ייחד עיסוקו לרפואת עיניים;

(2) על מי שמתמחה בעבודה מעשית באופטומטריה בפקוחו ובהדרכתו של אופטומטרי מורשה או של רופא מורשה.

6. (א) בסעיף זה, "אורטופטיקה" - מדידה של פעילות השרירים של העין ומידת ההתאמה הדו-עינית, וכן טיפול - בפקוחו של רופא עיניים - בפזילה ובעין עצלה בדרך של כיסוי עין, תירגולה ותיקונה במיכשור אופטי מתאים. (ב) המנהל רשאי להעניק רשיון לעסוק באורטופטיקה למי שהתקיימו בו כל אלה:

רשיון לעסוק
באורטופטיקה

(1) בידו תעודה המעידה כי סיים בהצלחה לימודי אורטופטיקה במוסד ולפי תכנית לימודים שהכיר בהם המנהל;

(2) הוא עמד בהצלחה בבחינות שקבע המנהל.

(ג) הוראות סעיפים 5, 8(ג) עד (ה) ו-9 עד 17 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על אורטופטיקאים.

מומחיות מוכרת

7. (א) שר הבריאות רשאי לקבוע בתקנות -

(1) שענף פלוני באופטומטריה יהיה מומחיות מוכרת וכן את התנאים, ההכשרה באותו ענף והבחינה הנדרשים לשם הכרה באופטומטראי כבעל תואר מומחה (להלן - בעל תואר מומחה);

(2) שירותים מסויימים באופטומטריה שייוחדו לבעל תואר מומחה; בתקנות לפי פסקה זו רשאי השר לקבוע תנאים להרשאה להמשך מתן השירותים, למי שערב תחילתן של התקנות נתן כדין שירותים כאמור.

(ב) לא ישתמש אופטומטראי בתואר מומחה או בתואר דומה המרמז על היותו בעל אותו תואר ולא יתן שירות שיוחד לבעל תואר מומחה, אלא אם כן הוכר כבעל תואר כאמור.

(ג) (1) לא יתן אופטומטראי שירות שיוחד לבעל תואר מומחה ולא ישתמש בתואר כאמור או בתואר דומה המרמז על היותו בעל תואר מומחה, אלא אם כן הוא הוכר כבעל תואר מומחה לאותו ענף באופטומטריה.

(2) על אף האמור בפסקה 1, רשאי אופטומטראי לתת שירות שיוחד לבעל תואר מומחה לאחר הכשרה, בחינות ובהתאם לתנאים שקבע המנהל.

הליכות העיסוק

8. (א) לא יטפל אופטומטראי באדם הסובל ממחלה או פגיעה בעינו, אלא אם כן נבדק אותו אדם לפני הטיפול בידי רופא עיניים והרופא קבע שאותו אדם יכול שיטופל בידי אופטומטראי.

(ב) לא יטפל אופטומטראי בילד או בזקן, אלא אם כן הטיפול נעשה בפיקוחו או לפי הפנייתו של רופא עיניים; השר יקבע בתקנות כללים, על פי המלצת צוות מקצועי של רופאים ואופטומטראים שמינה, מיהו ילד או זקן לענין סעיף זה.

(ג) לא יטפל אופטומטראי באדם בתרופות ובתכשירי רוקחות ולא יחזיק בהם, אלא בהתאם לכללים שקבע המנהל לענין זה.

(ד) אופטומטראי יציין על כל מסמך או תעודה שהוא נותן במהלך עיסוקו כי הוא אופטומטראי מורשה.

(ה) אופטומטראי יציג במקום גלוי במקום עסקו את הרשיון שניתן לו לפי סעיף 2.

סייגים לפרסומת (תיקון התש"ס)

9. (א) אופטומטראי לא יעשה, במישרין או בעקיפין, פרסומת לעיסוקו שיש בה כדי להטעות או שיש בה משום פגיעה בכבוד המקצוע או שהיא בניגוד

(ב) השר, בהתייעצות עם הארגון שלדעתו מייצג את המספר הגדול ביותר של אופטומטראים (להלן – הארגון המייצג) ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע סוגים, צורות, ודרכים של פרסומת –

(1) שיש בהם כדי להטעות;

(2) שיש בהם משום פגיעה בכבוד המקצוע.

(ג) השר, בהתייעצות עם הארגון המייצג ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע איסורים על סוגים, צורות ודרכים של פרסומת שיש בהם משום פגיעה בציבור.

(ד) לא יעשה אדם פרסומת לעיסוק באופטומטריה או לעיסוקו של אופטומטראי, אשר אילו נעשתה בידי אופטומטראי היתה אסורה לפי הוראות סעיף קטן (א).

(ה) אופטומטראי, שאדם אחר עוסק בפרסום עיסוקו, חייב לעשות כל שאפשר כדי למנוע מאותו אדם לפעול בניגוד להוראות סעיף קטן (ד); המפר הוראה זו, דינו – מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

(ו) הפר אדם את הוראות סעיף קטן (ד), לענין אופטומטראי מסוים, חזקה היא כי אותו אופטומטראי הפר את חובתו לפי סעיף קטן (ה), אלא אם כן הוכיח האופטומטראי כי עשה כל שאפשר כדי למלא את חובתו.

(ז) הוראות לפי סעיף זה וסעיף 13 באות להוסיף על הוראות כל דין.

10. – 12. (נמחקו).

(תיקון התש"ס)

13. מצא המנהל כי אופטומטראי פעל בחוסר יכולת או כושר מקצועי או ברשלנות, או שהשיג את רשיונו או את הכרתו כמומחה במצג שוא, או שהורשע בעבירה שיש עמה קלון או שהפר הוראות לפי סעיף 9, רשאי הוא לבטל את רשיונו או את תואר המומחה שלו, לפי הענין, או להתלותו לתקופה שלא תעלה על חמש שנים.

ביטול והתליה של רשיון או תעודת מומחה (תיקון התש"ס)

14. לא ינקוט המנהל אמצעי כאמור בסעיף 13 אלא אם כן ניתנה לאופטומטראי הזדמנות להשמיע את הסבריו לפני ועדה בת שלושה חברים שמינה המנהל; הועדה תורכב מנציג היועץ המשפטי לממשלה, שיהיה יושב ראש הועדה, מרופא עיניים וכן מאופטומטראי בעל רשיון של לא פחות מחמש שנים.

ועדת שמיעה

ערר

(תיקון התשס"ה)

15. (א) אופטומטראי הרואה עצמו נפגע מהחלטת המנהל לפי סעיף 13, רשאי לערר על החלטת המנהל לפני בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצא מקום עיסוקו של האופטומטראי.

(ב) על פסק דינו של בית משפט השלום בערר ניתן לערער לפני בית המשפט המחוזי, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט המחוזי.

(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע סדרי דין לענין ערר לפי סעיף קטן (א), לרבות בדבר המועד להגשתו וסמכות בית המשפט להארכת המועד.

תשלום אגרות

16. (א) אופטומטראי ישלם מדי שנתיים אגרת רשיון; כמו כן ישולמו אגרות עבור תעודות מומחה ובחינות, הכל כפי שייקבע בתקנות.

(ב) לא שילם אופטומטראי אגרת רשיון כאמור בסעיף קטן (א) בשל תקופה של ארבע שנים, ישלח לו המנהל הודעה על חובתו לשלמה תוך חמישה עשר ימים מקבלת ההודעה; לא שולמה האגרה במועד האמור, רשאי המנהל לבטל את רשיונו של האופטומטראי.

(ג) אגרות לפי סעיף זה תיועדנה למימון הטיפול בכל הקשור לביצוע הוראות חוק זה.

ענישין

(תיקונים: התשנ"ג, התשנ"ז, התש"ס)

17. (א) העוסק באופטומטריה ואין בידו רשיון תקף לפי חוק זה, דינו - מאסר שנה או קנס 123,000¹ שקלים חדשים.

(ב) המשתמש בתואר אופטומטראי בניגוד להוראת סעיף 5(א) והעובר על הוראה מהוראות סעיפים 7(ב), 7(ג) ו-8, דינם - מאסר שלושה חדשים או קנס 35,500¹ שקלים חדשים.

(ג) העובר על הוראות סעיף 9(א) ו-(ד), דינו - קנס.

ועדה מייעצת

18. השר ימנה ועדה מייעצת של חמישה חברים, ובהם עובד משרד הבריאות והוא יהיה יושב ראש הועדה, שני רופאי עיניים ושני אופטומטראים, וכן ימנה לכל חבר ממלא מקום.

ביצוע ותקנות

19. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, לרבות בענינים אלה:

1. שיעור הקנס התעדכן בצו שפורסם בק"ת 6877, התש"ע, עמ' 948.

- (1) התנאים למתן הכרה במוסד ובתכנית לימודים לענין סעיפים 3(2), 4(1) ו-6(ב)(1), תקופת ההתמחות ותנאיה וכן נושאי הבחינות וסדריהן;
- (2) החובות המקצועיות החלות על אופטומטראי במסגרת עיסוקו;
- (3) חובת האופטומטראי למסור למנהל פרטים שלדעת המנהל עשויה להיות להם נפקות לעיסוקו באופטומטריה, וכל שינוי בהם;
- (4) הרישומים שאופטומטראי ינהל וישמור בקשר לשירותים שנתן במהלך עיסוקו;
- (5) שיעורי האגרות לרשיונות, לתעודות מומחה ולבחינות, לרבות הוראות בדבר הצמדה וריבית בשל פיגור בתשלום האגרה;
- (6) החלת ההוראות בפסקה (5) גם לענין אורטופטיקאים.
- (ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)(1) ו- (5) ולפי סעיפים 7 ו-8(ב) טעונות אישורה של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.
- (ג) תקנות לפי סעיף קטן (א)(2) ו- (4) ולפי סעיף 7 יותקנו לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת.

תחילה והוראות
מעבר

20. (א) תחילתו של חוק זה ביום כ"א באב התשנ"א (1 באוגוסט 1991).
- (ב) מי שערב תחילתו של חוק זה היה רשום בפנקס לפי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (עיסוק באופטומטריה), התש"ם-1980, זכאי לקבל רשיון לעסוק באופטומטריה אם הגיש בקשה תוך שנה מיום פרסומו של חוק זה.
- (ג) מי שערב תחילתו של חוק זה היתה בידו תעודה ממשרד הבריאות המכירה בו כבעל מעמד במקצוע האורטופטיקה, זכאי לקבל רשיון לעסוק באורטופטיקה אם הגיש בקשה תוך ששה חדשים מיום פרסומו של חוק זה.

21. צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (עיסוק באופטומטריה), התש"ם-1980 - בטל.

ביטול צו
האופטומטראים

אהוד אולמרט
שר הבריאות

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה